

Busz és vonat ütközött Siófokon

A 2003. május 8.án Siófok Darnay téren lévő közúti vasúti átjáróban hazánk eddigi legtöbb halálos áldozatot követelő balesetéről készített összefoglaló jelentés rövidített változatát adjuk közre.

A helyszín és a jelzés adatai

A Siófok Darnay téri azonos szintbeli közút-vasúti kereszteződésben 2003.május 8.-án 08 óra 35 perckor német turistákat szállító autóbusz és vasúti szerelvény ütközött. A Mercedes típusú buszon, a jelzés idejében, ismeretlen számú személy tartózkodott. A későbbi pontosítás szerint a járművön 39 fő utazott. A 7-es út és a Darnay térről kivezető út kereszteződésében egy busz állt. A vasúti sínekre ráhajtó másik busz ütközött a Budapest-Nagykanizsa útvonalon közlekedő gyorsvonattal. /A két busz a Balaton parti Lidó Szállóból indult a 70-es főútvonal irányába, míg a vasúti szerelvény, amely egy mozdonyból és 6 kocsiból állt, Siófok irányába haladt mintegy 100 km/órás sebességgel./

A Siófoki Tűzoltó-parancsnokság ügyelete 8 óra 39 perckor vette a jelzést és a szolgálatparancsnok II-es kiemelt fokozatú riasztást rendelt el. A jelzést a Siófoki Rendőrkapitányság ügyelete adta, ahova Á. Attila 8 óra 36 perckor jelezte az ütközést. A rendőrkapitányság ügyelete pedig belügyi vonalon azonnal továbbadta a riasztást a Siófoki Tűzoltó-parancsnokság ügyeletére. A jelzés tartalma szerint: “Darnay téren vonat busszal ütközött, nagyon siessenek”. A jelzés bővebb adatokkal nem szolgált. A híradóügyeletes Szalai Gábor tű.őrm. volt, de a híradó ügyelet közelében tartózkodott Gyula László tű.fhdgy. szolgálatparancsnok is, aki abban a pillanatban vette a jelzés tényét.

A megyei igazgatóság ügyeletére a siófoki tűzoltóság híradó ügyeletétől 8.42-kor érkezett a jelzés, amelyet a megyei ügyeletes jelentett az igazgatónak, aki a szükséges tájékoztatások mellett a mentésszervezési osztályvezetővel megkezdte a vonulást. Ezzel egyidejűleg a megyei ügyeletet 3 fővel megerősítette és a sajtóreferenst is az ügyeletre vezényelte.

A riasztási adatok

A szolgálatparancsnok II-es kiemelt riasztási fokozatot rendelt el, amelyet azonnal végrehajtottak. A siófoki egység 8 óra 40 perckor elhagyta a laktanyát. A laktanya és a kárhely közötti távolság 600 m. A riasztással egyidőben a kárhelyre indult Lénárt Ferenc tű.alez. parancsnok és Zsarnay László tű.alez. tűzoltási és műszakimentési osztályvezető, a Siófok 8-assal.

Siófok I-es szer	1 + 5 fő	Kárhelyre érkezés	08 óra 42 perc
Siófok II-es szer	1 + 5 fő		08 óra 42 perc
Siófok műszaki mentőszer	1 fő		08 óra 42 perc
Siófok 8-as	2 fő		08 óra 43 perc
Füzfő I-es szer	1 + 4 fő		09 óra 03 perc
Somogy Béta	4 fő		09 óra 40 perc
Kirendeltség Siófok	4 fő		09 óra 50 perc
Bakony daru	1 fő		11 óra 05 perc

A Somogy Béta vonulása közben a megyei ügyelet jelentést adott az elsőnek kiérkező tűzoltó egység által adott visszajelzésről, amely szerint a vonat kettészakította a buszt, a buszon német állampolgárok utaztak. A helyszínen 10-12 halott van. Az igazgató menet közben telefonon a szükséges intézkedéseket megtette. (mentők, OKF. Főigazgató, VÉB elnök)

A mentési munkálatok előrehaladtával 10.03-kor riasztásra került a "Bakony" daruszer, amely egy IFA típusú tehergépkocsival, összesen 2 fővel 11 óra 05 perckor érkezett a helyszínre. A vonulásokkal kapcsolatban akadályozó tényező nem merült fel.

A siófoki Polgári Védelmi kirendeltség munkatársai riasztva lettek a Városházára az információs ponthoz szükséges előkészületek megtételére, illetve a helyszínre összekötői feladatokra.

Az első felderítés tapasztalatai

A kárhely parancsnoka Lénárt Ferenc tű.alez. és Zsarnay László tű.alez. gyors felderítést hajtott végre. Megállapították, hogy bár egy káresetről van szó, gyakorlatilag két kárterületet lehet megkülönböztetni.

Az I-es kárterület a vasúti átjáró és közvetlen környezete, döntően a közvetlen átjárótól Siófok irányába mintegy 60 m-ig terjedő terület. Ezen a területen Siófokfelé történő haladási irányt figyelembe véve az átjárótól 26 méternyire közvetlenül a sínek mellett volt a busz első része, félig kifordulva és ezen a területen elsősorban a sínek bal oldalán sok sérült, vagy elhunyt személy feküdt. Gyors felderítés után megállapítottuk, hogy a sérülések nagyon súlyosak, mozgást nem lehetett tapasztalni és a földön fekvők életjelet sem adtak magukról. Az I-es kárterületet felderítő Lénárt Ferenc tű.alez. és Zsarnay László tű.alez. megállapította, hogy a busz első részébe egy sérült szorult be.

A vonat által kettévágott busz hátsó részét az ütközés helyétől (vasúti átjárótól) 342 m-re toltta el, ahol a vonatszerelvény megállt. A mozdony, valamint a vasúti szerelvény első kocsija kisiklott. A busz súlyosan összepréselődött. A felderítést végző Gyulai László tű.fhdgy. szolgálatparancsnok és Privarics István tű.ftőrm. megállapították, hogy kb. 7 fő elhunyt van a busz második részében, sebesültet nem találtak. A mozdonyvezető, aki könnyebb sérüléseket szenvedett, az út szélén ült. Gyulai László tű.fhdgy. szolgálatparancsnok a haladási irányt figyelembevéve a sínek bal oldalán, míg Privarics István tű.ftőrm. a sínek jobb oldalán azt is felderítette, hogy ezen a bizonyos 300 m-en vannak-e sérültek. Ezen a területen sem találtak sérültet, csak 5 fő elhunyt személyt. Az elhunytak olyan jellegű sérüléseket szenvedtek, amelyből az elhalálozás tényét egyértelműen meg lehetett állapítani.

Ezzel egyidejűleg megkezdték a vonat utasainak lesegítését. Köztük sérültek nem voltak, így őket gyalog a siófoki vasutállomás irányába indították el a helyszínen lévő vasutas dolgozók segítségével.

A felderítés alapján a kárhelyparancsnok az alábbi feladatokat határozta meg:

Az erőket az 1. számú kárterületre a sérültek gyors ellátására kell koncentrálni.

- A busz első részében lévő 1 fő sérült kiszabadítása feszítő-vágó berendezéssel.
- Az I-es kárterületen a földönfekvő emberek mentésre való előkészítése. E tevékenységben segítséget nyújtott a közben kikerkező Dr.Kovács Zsolt siófoki mentőfőorvos.
- A vonatszerelvényen lévő utasok leszállítása, az esetleges sérültek kiszűrése.
- A vonatszerelvény által összeroncsolt buszrész tüzetes vizsgálata és az esetleges sérültek felderítése.
- A két kárterület közötti szakaszon a sínek mindkét oldalán lévő terület felderítése.

A jelenlevő személyi állomány létszáma e feladatok egyidejű végrehajtását lehetővé tette. A felderítéssel egyidejűleg megkezdődött az I. kárterületen lévő buszrészről a beszorult személy kiszabadítása.

A II-es számú kárterületen a felderítés során megállapítottuk, hogy a roncsolt részben életben lévő személy nincs, csak elhunytak, ezért minden erőt az I. számú kárterületen lévő sérültek mentésére koncentráltunk.

Az irányítási mód

A kárfelszámolásra vezetési csoportot hoztunk létre.

- Mentésvezető	Lénárt Ferenc tű.alez.
Heizler György tű. ezds.	8 óra 42 perctől 9 óra 40 percig
9 óra 40 perctől bevonulásig
- Mentésvezető helyettes	Lénárt Ferenc tű.alez.
Zsarnay László tű.alez.	9 óra 40 perctől
8 óra 42-től 9 óra 40-ig,
Mentési szakaszparancsnok:	Zsarnay László tű.alez.
Gyulai László tű.fhdgy.	
- Rendőrségi operatív parancsnok:	Fábri István r.alez.,
Tóth János r. ezds.	8.43-től 9.50-ig
9.50-től
- Mentők kárhelyparancsnoka:	Dr.Szerémy György
Dr.Czirner József	
- ÁNTSZ vezetője:	Ballerné Balajcza Beáta	
- MÁV helyreállítás vezetője:	Illés Endre, majd
Kovács József igazgató-helyettes	

A mentésvezető tevékenysége

Az első mentésvezető Lénárt Ferenc tű.alez. a felderítési és a mentési munkálatok megindítása után az alábbiakra intézkedett híradóügyeletesén keresztül:

- Legalább 8-10 mentőautó kirendelését kéri.
- Értesítsék a rendőrséget a balesetről.
- Értesítsék a MÁV szakembereit, nehogy újabb szerelvény érkezzon, illetve áramtalanítsák a vasúti elektromos vezetékeket.
- Értesítsék az ÁNTSZ-t.
- Értesítsék a Kórházat, hogy legyenek készenlétben orvosok és műtők.
- Értesítsék a Német Nagykövetséget /a busz származási helye és telefonszámuk szerepelt a busz ajtaján/.
- Értesítsék Siófok Város Polgármesterét.
- Külön intézkedés nélkül a siófoki híradó ügyelet eleget tett jelentési kötelezettségeinek a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság ügyeletének.

A mentésvezető a helyszínen intézkedett a beérkező rendőr járőrök felé, hogy zárják le a közlekedés előtt a területet és készítsenek kordont. A lezárások helyét a helyszínrajz tartalmazza.

9.40-kor rövid felderítés után átvettem a kárelhárítás vezetését. Az addigi intézkedéseket jóváhagyva, vezetési csoportot alakítottam.

Első intézkedésként összehívtam a mentésben résztvevő szervek vezetőit és egyeztettem velük a végrehajtandó feladatokat, valamint a feladatok sorrendjét és a kárhely rendjét.

- **Rendőrség:**
 - 1.) A kárhely lezárása, kordonozása, illetéktelen személyek eltávolítása. (Kordon a parkoló közepén, a másik oldalon a templom előtti terület és a vasút menti utca lezárása kb. 300 méter hosszan, a mozdony előtti szakaszig.)
 - 2.) A helyszíni szemle és a mentés, valamint a pálya-helyreállítás feladatainak sorrendje.
 - 3.) A kárterület felosztása.
 - 4.) A sajtó tájékoztatás rendje.
 - 5.) A halottszemle helye, illetve halottszállítók felállítási helye.
- **Mentők:**
 - 1.) A mentőgépjárművek, illetve a sérültek ellátásának helye.
 - 2.) A további felderítésnél (autóbuszroncs lehúzásnál) részvétel.
 - 3.) Sérültek és halottak létszámának folyamatos pontosítása, szállítási helyük.
- **MÁV:**
 - 1.) Sérült vasúti szakasz helyreállításának menete (két ütemben).
 - 2.) Kisiklott mozdony sínre állításának egyeztetése, lehetőségek számbavétele.
 - 3.) Dolgozók elhelyezkedése a sínnel párhuzamos utcán.

- **ÁNTSZ:** 1.) Egyeztetés a későbbi fertőtlenítésről, a szükséges fertőtlenítő anyag leszállításáról.

- **Közútkezelő KHT:**

1.) Helyszíni egyeztetés a helyreállítás utáni feladatokról.

- **Alpolgármester:**

1.) Egyeztetés az önkormányzatnál felállítandó információs pontról.

2.) Egyeztetés a helyreállítás utáni városi kezelésű közterületek takarításáról.

- **Megyei Karitás:**

1.) Telefonos tájékoztatás a sérültekről, halottakról.

A mentőszolgálattal egyeztetve megállapítottuk, hogy 11 sérült ellátására került sor. Az utolsó sérülttel a mentőautó 9.50-kor indult el a Székesfehérvári kórházba.

A kórházak: Székesfehérvár: 3 fő
Siófok: 8 fő

Intézkedés történt a busz utaslistájának pontosítására. (Szállodai alkalmazottak közreműködésével.) A vasút melletti kárhelyről történt mentéssel egyidejűleg a másik helyszínen a mozdony által eltolt buszrészről megkezdődött a halottak kiemelése és a halottszemle helyére szállítása. A szállítás során és a halottszemle helyén takarófólia alkalmazását határoztam meg.

Ezzel egyidejűleg a vonat átvizsgálását és a sérült részeken tüzetes vizsgálatot rendeltem el.

A mentés további menetének tervezése

A halottak kiemelésével párhuzamosan a vasúti és rendőrségi szakemberekkel konzultálva megszületett a mentés további menetének terve.

- 1.) A vasút melletti buszrészről a sérültek elszállítása után a helyszíni szemle lefolytatása, nyomrögzítés.
- 2.) A mozdony előtti buszrészről a halottak kiemelése.
- 3.) Ezt követően ugyanitt helyszíni szemle.
- 4.) A buszrész leemelése a vasúti sínről.
- 5.) A kisiklott mozdony vizsgálata, a sínreemelés módjának eldöntése.
- 6.) A hátsó szakasz sín részén a fertőtlenítés végrehajtása.
- 7.) A hátsó szakaszon a síncsere végrehajtása.
- 8.) A mozdony műszaki szemléje és egyidejű helyszíni szemléje.
- 9.) A mozdonyon tengelycsere és sínreemelés.
- 10.) A vonatszerelvény bevonatítása a vasútállomásra.
- 11.) A vonatszerelvény alatti részek helyszíni szemléje.
- 12.) Fertőtlenítés a vonatszerelvény által takart részekben.
- 13.) Vágánycsere a második szakaszon.

- 14.)A busz hátsó majd első részének trélerre emelése és elszállítása műszaki szemlére.
- 15.)Fertőtlenítés a roncsok és a halottszemle által érintett területen.
- 16.)A szennyezett anyagok (hullatakaró fóliák) égetéssel történő megsemmisítése.
- 17.)A közúton és az önkormányzati területeken keletkezett hulladékok összegyűjtése.

A tervezett feladatokhoz szükséges erők és eszközök riasztása:

- 10.03 Bakony Daru – Veszprém Műszaki mentőbázis
MÁV vasúti daru: Dombóvár
Székesfehérvár
MÁV dolgozók kb 150 fő

A feladatok végrehajtásának sorrendje

- Az I-es kárhelyen a kiérkezést követő elsődleges feladat a sebesültek felkutatása és gyors egészségügyi ellátásának biztosítása volt. Ennek érdekében a közben folyamatosan érkező mentőkkel történt egyeztetés szerint a betegek szállítása kizárólag a mentőkből kivett hordágyakon történt. A sebesültek szállításának sorrendjét a sérültek orvosi szemrevételezése után a szakápolók, illetve az orvos határozta meg. Ezt a munkát Gyulai László tű.fhdgy. irányításával összesen 5 siófoki tűzoltó végezte. A sérültek mentése 8.43-tól 9.10-ig folyamatosan tartott. Ekkorra valamennyi sérültet átadtuk a mentőknek.

A mentők a sérülteket megvizsgálták, állapotuktól függően injekcióval, infúzióval, kötésekkel látták el őket, majd elszállították. A legutolsó sérült kórházba szállítása 9.50-kor kezdődött meg. A mentők a sérültekkel az alábbi ütemezés szerint hagyták el a helyszínt:

9.05 - 2 fő, 9.10 - 2 fő, 9.20 - 4 fő, 9.24 - 1 fő, 9.35 - 1 fő, 9.50 - 1 fő.

A mentők kárhelyen történő közlekedését Zsarnay László tű.alez. határozta meg.

A kárterület roncsokkal való telítettsége miatt a hordágyon levő sérültek szállítását 3-4 fő végezte.

- Az I-es kárterületen levő buszrészről a beszorult sérült személy (1 fő) feszítővágóval történő kiszabadítása és mentőhöz való szállítása 9.43- tól 9.47- ig tartott. Ezt a munkát Seer Zoltán tű.tzls. Privarics Mihály tű.törm. Kececs K.Richard tű.törm.végezte, majd ők ezt követően az I-es kárhelyen a többi sérült szállításában segítettek.
- A fentiekkel párhuzamosan a II-es kárterületen 3 tűzoltó a vészfékezéssel megállított vonatszerelvényből, a szerelvényen levő utasokat segítette a kiszállásban és útbaindította őket a siófoki vasútállomás felé. Az utasok létszáma mintegy 300 fő lehetett.
- Ezek után kezdődött meg az I-es kárterületen levő elhunytak szisztematikus összegyűjtése a kárhelyparancsnok által kijelölt gyűjtőhelyre, amely a

későbbiekben egyben a halottszemle helyéül is szolgált. /helyszínrajzon jelezve/ Ezt a tevékenységet 12 tűzoltó végezte a dugólétrát hordágyként alkalmazva. Az I-es kárterületen levő gyűjtőhelyre összesen 21 elhunytat helyeztek el, majd a gépjárműfecskenőn levő takarófóliával a holttesteket letakarták. Ebben a tevékenységben közreműködött a Balaton I. gépjárműfecskenő állománya 5 fővel. Ez a munkaszakasz 9.11-től 9.50-ig tartott.

- Az I-es kárterületen a munkafázis befejezését követően megkezdődhetett a rendőrségi helyszíni szemle.
- Ezt követően a teljes személyi állomány a II-es kárterületre vonult Privarics Mihály tű.törm. kivételével, aki a gépjárműfecskenőkre és a kárhelyre felügyelt. A teljes mértékben összeroncsolódott mozdony előtti buszrészről az elhunytak kiemelését csak feszítő-vágó berendezés alkalmazásával lehetett végrehajtani, amelyben a teljes személyi állomány résztvett. A mentési munkálatokat nehezítette és különböző feszítő technikák alkalmazását igényelte az egymásra préselődő buszelemek eltérő irányú deformációja. A folyamatosan kiemelt elhunytak elhelyezésére a mozdonyal szemben lévő járdán jelöltünk ki gyűjtőhelyet (II-es sz. gyűjtőhely), ahol a halottakat fóliával letakartuk. Az itt lévő holttesteket később Dr. Kondor Károly r.alez. igazságügyi szakértő kérésére Poós István temetkezési vállalkozó halotyszállító járművel az I-es számú gyűjtőhelyre szállította. A legnehezebb feladatot a mozdonyt követő első vagon WC-ablakán keresztül becsapódott elhunyt kiemelése jelentette. A holttest a kitorrt vonatablak peremén oly módon akadt fenn, hogy csak orvos segítségével lehetett kiemelni. Ezen a kárterületen a mentési tevékenység 9.38-tól 10.24-ig tartott.
- A mentési tevékenység ideje alatt folyamatos egyeztetés révén sikerült az utaslistát beszerezni és a szálloda, valamint az utazási iroda alkalmazottaival egyeztetve a buszon utazók létszámát pontosítani. E szerint valószínűsíthető volt, hogy a buszon 39 fő tartózkodott.
- 10-40-kor a sérültek és a halottak számának pontosítása alapján megállítottuk, hogy összesen 28 halott lett elhelyezve a gyűjtőhelyen, 11 főt pedig a mentők szállítottak kórházba /mozdonyvezetővel együtt/, ami összesen 39 fő. Így a 39. utas holléte bizonytalanná vált. A hiányzó személy utáni kutatás a szállodában maradt vendégek között, a vonaton, a roncsok között, illetve a vasúti pálya két oldalán egyidőben újra megkezdődött, amely nem vezetett eredményre. A vonat által eltolt és összeroncsolódott buszrész ismételt felderítése után azt feltételeztük, hogy ha az utas a buszon ült, akkor a súlyosan roncsolódott mozdony és a busz közötti összepréselődött lemezek között lehet.
- Itt a mentési munkálatokat a rendőrségi helyszínelés idejére felfüggesztettük.
- A kárhelyi munkákkal egyidejűleg Dr.Kondor Károly r.alez. igazságügyi szakértő 9 óra 50 perckor elkezdte a helyszíni halottszemlét, melyhez négy tűzoltó nyújtott segítséget.

- A rendőrségi helyszínelés befejezését követően a II. számú kárhelyen a busz roncsainak a mozdonyról való lehúzását elemenként 13.20-kor lehetett elkezdni a "Bakony" daru igénybevételével. Mindezt a tevékenységet a feltételezett elhunyt személyre való tekintettel rendőrorvos és mentőorvos jelenlétében hajtottuk végre.

Ez a tevékenység 13.20-tól 16.00-ig tartott. A feladatot a Veszprémi Műszaki Mentőbázis darujának csörlőjével hajtottuk végre. Első lépésben az utaster karosszéria elemeit vontattuk le a vasúti töltésről, majd ugyanezt végeztük el az alvázrészrel is. A feltételezett elhunytat ezekben a roncsokban nem találtuk meg.

- Ezzel egyidejűleg 14.20-kor a további felderítések során a mozdony hátsó részében megtaláltuk a keresett személy holttestét, aki az erős ütközés következtében a mozdony felső szellőzőnyílását beszakítva, a buszból átzuhant a mozdonytérbe, és a szellőzőrács ráesve eltakarta a holttestet. A halottszállítók a mozdonyból kiemelve a holttestet elszállították.
- A következő munkafázis a sinekről, illetve a vasúti töltésről levontatott roncsok szállításra történő előkészítése volt. Első lépésben feszítő-vágó berendezéssel és roncsvágóval a nagyfokú deformációból eredő balesetveszély miatt szállításra kellett előkészíteni a busz hátsó részét. Majd ezt követően az előkészített buszelemeket a szállítójárműre feldaruzták. E munkálatokban Banai Zoltán tű.fhdgy. irányításával 6 fő tűzoltó, valamint a MÁV műszaki mentésben közreműködő szakemberei vettek részt. Az elszállításra 16.00-kor került sor. A munkafolyamat alatt a Siófok I-esről biztonsági okokból 1 db. gyorsbeavatkozó védősugarat szereltek.
- A roncsok eltávolítása után a MÁV szakembereivel egyeztetve a II-es számú kárterületet átadtuk részükre, akik emelőhengerek segítségével megkezdték a kisiklott mozdony sinekre való visszaemelését.
- Ezzel egyidejűleg a Bakony daru az I-es kárterületre vonult és megkezdte a busz első részének szállításra való előkészítését. A visszaérkező platós gépjárműre az I-es kárterületen dolgozó tűzoltók közreműködésével a roncsot elemenként felemelték, majd elszállították. Ez a munkafázis 16.10-től 16.32-ig tartott. Mivel a roncsból gázolaj csöpögést észleltünk, a Siófok II-esről 1 db. védősugarat szereltünk.
- A két buszrész elszállítását követően a teljes kárterületet ismételten átvizsgáltuk, ahonnan a nagyobb törmelék-darabokat összeszedtük és elszállították. Ez a munka 16.32- től 18.40-ig tartott.
- Ezzel párhuzamosan az átadott kárhelyrészekben a MÁV szakemberei megkezdték a sinek helyreállítását, illetve az első részről a sinre állított vonatszerelvény bevontatását a siófoki vasútállomásra.

Információs Központ működése

A helyszíni feladatok végrehajtásával párhuzamosan megkezdődött a Városházán az Információs Központ felállítása.

A tevékenységbe bevont szervezetek képviselői 11 órára elfoglalták helyüket. Az információk értékelése után az alábbi feladatok lettek a Központban dolgozók részére meghatározva:

Résztvevők: polgári védelmi kirendeltségvezető, alpolgármester, jegyző, városi tiszti főorvos, közigazgatási irodavezető, sajtóreferens, TOURINFORM iroda vezető, kulturális iroda munkatársa.

Feladataik:

- A helyzet folyamatos figyelemmel kísérése a helyszínen.
- A keletkező információk folyamatos gyűjtése, a valóságtartalom ellenőrzése.
- Az események dokumentálása.
- A nyilvánosság tájékoztatásának megszervezése / média képviselői, internet stb. /.
- Pszichológus csoport szervezése.
- A hatóságok munkája során a pontos adatok gyűjtése.
- Szálláshelyek lebiztosítása.
- Tolmacsok és ügyintézőt segítők szervezése.
- Személyszállítási kapacitás szervezése.
- Felkészülés az adminisztrációs feladatok ellátására és koordinálására.
- A baleset helyszínén folyó mentési, kárelhárítási és mentesítési tevékenység igény szerinti segítése.
- Folyamatos kapcsolat tartása valamennyi hatósággal és közreműködő szervezettel, különös figyelemmel a Német Szövetségi Köztársaság Nagykövetségére.

A folyamatos érdeklődés ellenére személyekre vonatkozó információt a tájkoztatást végzők nem adhattak ki.

11 órakor a Városházára érkezett a Miniszterelnöki Hivatal Turisztikai HelyettesÁllamtitkára, Pál Béla úr, Dr. Kovács Miklós és Rosta Sándor urak kíséretében. A kialakult helyzetről kapott tájékoztatást követően résztvettek a 14 órára szervezett sajtótájékoztatón.

Megerősítették, hogy a MEH magára vállalja a hozzátartozók segítése érdekében felmerülő költségeket.

A turistacsoport szervezését végző cég képviselőjével megkezdtuk a balesetet szenvedett buszon utazók névsorának összeállítását, amely a hiányos információk miatt komoly nehézségeket okozott és hosszabb időt vett igénybe.

16 órára a felkészülésre vonatkozó feladatokat végrehajtották:

- Mintegy 150 szállodai férőhely lebiztosítása,
- Buszok és taxik lefoglalása, amelyek képesek voltak a családtagok Siófokra szállítására. (Péntek hajnalban egy családot a bécsi repülőtérről hoztak Siófokra).
- Előkészítették a siófoki repülőteret esetleges külföldi gépek fogadására (siófoki vámhivatallal egyeztetve.)
- Megszervezték a pszichológusi csoportot és ügyeletet.
- 02.15-kor fogadták és elhelyezték a Németországból érkező 8 pszichológust.

- Tájékoztattak az elhunytak azonosításával kapcsolatos állásról, a vasúti helyreállítás várható befejezéséről, a kórházban kezelték állapotáról, stb. (a hajnali órákban).
- Az éjszakai időszakban külföldről mintegy 30 érdeklődő telefont kaptak. (Név szerinti adatokat nem adtak ki, ez az érdeklődők egy részéből elégedetlenséget váltott ki.)

A következő napon a Német Nagykövetség megkezdte a hozzátartozók szervezett formában történő utaztatását, így a helyi Információs Központ ezirányú tevékenységére a továbbiakban nem volt szükség.

Ugyanakkor a gyors hatósági ügyintézés (pl. halotti bizonyítványok) érdekében a helyszíni munka tovább folyt.

Az esetleges akadályozó körülmények gyors és közvetlen megszüntetése érdekében a Megyei Védelmi Bizottság elnökének kezdeményezésére megkaptam valamennyi országos főhatóságnak a témával kapcsolatban intézkedésre jogosult vezetőjének elérhetőségét.

A kárhelyen közreműködő társszervek

Mentők

A 8.42-kor 2 gépjárműfecskenedővel és 1 műszaki mentőszerrel kiérkező tűzoltók után az első mentőgépkocsi 2 perc múlva a helyszínen volt, majd 9.05 és 9.10 között további 6 mentőautó érkezett. S ezzel lehetővé vált a sérültek gyors ellátása, helyzetük stabilizálása. A veszprémi mentőfőorvos (Dr. Czirner) ugyancsak 9.10-kor érkezett a kárhelyre és ettől kezdve 15.15-ig végezte a mentők kárhelyi irányítását. A mentőszervezet 37 gépjárművet riasztott a kárhelyre, ebből 29 mentőegység érkezett Siófokra:

- 4 mentőhelikopter,
- 5 rohamkocsi,
- 7 esetkocsi,
- 13 szállító mentőgépkocsi összesen 78 fővel.

A többi mentőegységet menetközben visszafordították.

Megítélésünk szerint a mentők feladataikat magas szinten és a kintlévő egységekkel szoros együttműködésben látták el.

Rendőrség:

A kiérkező rendőri egységek első feladatként végrehajtották az utak lezárását az Ady E. úton a Darnay tér északi oldalán két ponton, az Ady E.úton B.szabadifürdő felől, valamint a 7-es út leágazásánál. Az illetéktelen személyek bejutásának megakadályozása, illetve a bentlévők eltávolítása érdekében 9.50-kor történt egyeztetésünket követően kordonszalagok kihúzására intézkedett Parancsnok Úr. Utasítására a rendőri erők a terület zárását kordonszalagok kihúzásával is 9.50-től 10.00-ig végrehajtották, illetve az őrzést megszigorították. Ezt követően a rendőri erők a helyszíni szemlét, a nyomozati cselekményeket, valamint a halottszemlét hajtották végre. A teljes folyamatban az együttműködés jónak minősíthető. A busz roncsainak eltávolítása után élőláncot alkotva

az egész kárhelyet átvizsgálták. Segítséget nyújtottak az utaslista összeállításában is, miután a Lidó Szállóban maradt turistákat meghallgatták.

Résztevő rendőri állomány:

A Somogy Megyei Rendőrfőkapitányság állományából:

Vezető:	4 fő
Parancsnok.	12 fő
Rendőrorvos (szomszéd megyék is)	11 fő
Boncmester (szomszéd megyék is)	5 fő
Közlekedésrendészeti állomány	16 fő
Bűnügyi állomány	46 fő
Közrendvédelmi állomány	37 fő
Vízirendészeti állomány	13 fő
Összesen:	144 fő

A Készenléti Rendőrség állományából:

2 bevetési egység	24 fő
-------------------	-------

Mindösszesen.	168 fő
----------------------	---------------

Egyéb szervezetek:

MÁV

A Magyar Államvasutak a pálya, valamint a felsővezeték helyreállítására 172 fővel vonult a kárhelyre és a 2 lépésben átadott kárhelyen a mentéssel párhuzamosan, de a mentés érdekeire figyelemmel dolgoztak. A velük való együttműködés példászerűnek értékelhető.

ÁNTSZ

Az ÁNTSZ. Megyei tiszti főorvosával telefonon történt konzultációt követően az ÁNTSZ 2 dolgozója 11 óra 20 perckor a helyszínre szállította a fertőtlenítéshez szükséges anyagot, amelyet rövid szakmai eligazítások után átvettünk. A fertőtlenítést a későbbiek során a tűzoltók több lépcsőben elvégezték. Az elvégzett fertőtlenítést a kár felszámolását követően az ÁNTSZ helyi tiszti orvosa ellenőrizte és azt jónak minősítette.

A gépjárműfecskendőről használt felszereléseket a laktanya udvarán fertőtlenítette az állomány klórmésszel.

A felhasznált hullatakaró fóliákat, kesztyűket rendelkezésemre a siófoki tűzoltók a helyszínen égetéssel megsemmisítették.

Közútkezelő KHT.

A Közútkezelő KHT. főmérnökével a délelőtti folyamán a helyszínen konzultáltam a várható feladatokról és azt követően intézkedéseimre a kár felszámolása után a kezelésükben lévő főútvonal megtisztításáról maradéktalanul gondoskodtak.

Siófoki Önkormányzat

A Siófoki Önkormányzatot a kárhelyen Gencsi Attila alpolgármester úr képviselte. A folyamatos konzultációk révén mindenben segítette a kárelhárítás lefolytatását. Jelentős szerepet játszott az információs pont kialakításában és működtetésében, majd azt követően kezdeményezéseimre a kárfelszámolás után gondoskodott az önkormányzati kezelésben lévő területekről a kárhelyi hulladék összegyűjtéséről és elszállításáról.

A társszervekkel való együttműködés kifogástalannak minősíthető.

Felhasznált felszerelések

A műszaki mentőszerről feszítő-vágó berendezéseket és motoros mobil roncsvágót használtunk mindkét kárterületen. A halottak gyűjtőhelyre való szállítására hordágyként dugólétrákat alkalmaztunk. A roncsok eltávolítására a Veszprémi Mentőbázis daruját, illetve annak csörlőjét alkalmaztuk. Az eszközök alkalmasak voltak a feladatok végrehajtására és jól működtek.

Életmentés

A gyors felderítés során sok esetben azonnal megállapítható volt, hogy az adott személy elhunyt, mert ez sérüléseiből egyértelműen következett. 4 esetben került sor arra, hogy az általunk sérültnek vélt személyt a mentősökhöz szállítottuk, de azoknál a mentőorvos már megállapította a halál beálltát. A sérültek osztályozásában a mentőorvosok iránymutatása szerint dolgoztunk. Szállításakor pedig arra törekedtünk, hogy a sérültet egyszerre, egyidőben, több ponton emeljük meg, hogy további sérülései ne keletkezzenek.

Védőeszközök használata

A személyi állomány saját védőfelszereléseit használta, védőruhában, csizmában és sisakban dolgoztak. A sebesültek összegyűjtése után a kárhelyparancsnok engedélyt adott a magas hőmérséklet miatt a védőkabát levételére / 34 oC /, de a védősisakok, és a védő-, illetve gumikesztyűk használata továbbra is kötelező volt.

A káreset jellegének megfelelően más védőfelszerelést használni nem kellett.

Hírösszeköttetés

A híradó összeköttetés folyamatosan működött, a rádióforgalmazás adatait külön melléklet tartalmazza. A kárhelyen a 12-es csatorna működött, de ezek használatára sem volt mindig szükség, hiszen a kárhely kis területe lehetővé tette a szóbeli utasítások

kiadását is. A siófoki híradóügyeletet egy fővel megerősítettük. A megyei ügyeletet 3 fővel megerősítettük, amelyből 1 fő a kárhelyi hírforgalmazást végezte, 1 fő pedig a sajtóval tartotta a kapcsolatot. A káreset során üzemi csatornaként a megye területén a tartalék csatorna (11-es) használatát rendeltem el

Gondoskodás a résztvevő állományról

A beavatkozó állományt a káreset felszámolása során jelentős fizikai és pszichés terhelés érte. A nap folyamán a viszonylag magas hőmérséklet is nehezítő tényezőként jelentkezett. Mindezek ellenére az állomány tagjai folyamatosan, fegyelmezetten és gyorsan hajtották végre feladataikat.

1. A bevetésben résztvevő állomány részére a folyadék-utánpótlást a helyszínen biztosítottuk, étkeztetésükre a közeli laktanyában került sor.
2. 15 órakor a szabadnapos állománnyal a dolgozó állomány lecserélésére intézkedtünk. Pihentetés és ventiláció után lettek hazaengedve.
3. 2003. 05. 14.-én a BM OKF pszichológusai foglalkoznak a bevetésben résztvevő állománnyal. A csoportos és egyéni foglalkozást követően tájékoztatásuk szerint az állomány tagjainál nem találtak káros pszichés következményeket.
4. Dr. Gyenesei István elnök úrral egyeztetve a káreset napján biztosított egy hétféle pihenési lehetőséget (Oázis Panzió Nagyberény).
Résztevők: - május 15-16.-án 19 fő,
 - június 7-8.án 7 fő.
5. Május 10.-én tájékoztattam az állományt a német hozzátartozóknak tartott beszámolómról és tolmácsoltam köszönetüket.
6. A Megyei Védelmi Bizottság Elnöke 2003. május 13.-án 14.00-kor megköszönte a beavatkozásban résztvevők egy csoportjának a végzett munkát és megyei emlékérmeket adott át a résztvevőknek.
7. A német konzullal, valamint a lelkésszel történt egyeztetést követően 3 tűzoltó egyenruhában vett részt a 2003. 05. 11.-i istentiszteleten, majd az azt követő fogadáson.
8. A leváltott állomány védőruháinak fertőtlenítő mosására intézkedtünk.

Jelentési és tájékoztatási kötelezettség

1. A vonulás megkezdésével egyidejűleg, majd folyamatosan jelentést tettem az előljáróknak, illetve a BM OKF sajtó-szóvivőjének.

2. A nap folyamán Dobson urat gyakorlatilag óránkénti rendszerességgel tájékoztattam a helyszínen történekről, aki az országos és a nemzetközi médiával tartotta a kapcsolatot.
3. A megyei ügyeletet 3 fővel megerősítettem, akik közül a kommunikációs tervnek megfelelően a sajtófelelős a média tájékoztatását végezte.
4. A helyszínen lévő újságírók tájékoztatását – az előljárók – a főkapitány és a megyei igazgató feladatául határozták meg. (Kérkezésük után 10.45-kor.) Ezt követően a főkapitány úrral közösen 10.55-kor első ízben tájékoztattuk a sajtó képviselőit a tett intézkedésekről, illetve a kialakult helyzetről. Kértem, hogy a sajtó képviselői a számukra kijelölt helyen tartózkodjanak.
5. Ezzel egyidejűleg megkezdődik a Siófoki Polgármesteri Hivatalban Baranya Károly alez. kirendeltség-vezető szakmai irányításával egy Információs Központ kialakítása, amely 11.13-kor megkezdte működését. Német és magyar nyelven adott tájékoztatást.
6. 12.00-13.00 közötti időszakban érkező állami előljárók fogadása és részükre jelentés tétele komoly nehézségekbe ütközött, mivel érkezésükkor a média képviselői szinte megrohanták őket, sok esetben a kordonon belül is kísérve az állami vezetőket, akik rövid helyszíni nyilatkozatokat tettek.
7. Ezzel egyidejűleg a Városházára érkezett a Miniszterelnöki Hivatal Turisztikai Helyettes Államtitkára, aki közölte, hogy a MEH magára vállalja a hozzátartozók segítése érdekében felmerülő költségeket. 14 órára sajtótájékoztatót szerveztek a Városházán.
8. A délután folyamán a káreset helyszínén tájékoztattam a német nagykövetség jelenlévő munkatársait a végzett feladatokról, illetve az esetlegesen Taszárra érkező repülőgép fogadásáról (Kisbenedek alez. úr parancsnokkal egyeztetve), a pszichológiai szolgálat működtetéséről a városi információs irodán, de jeleztük a hozzátartozókkal kapcsolatos nyelvi nehézségeket.
9. 2003. május 8.-án 15 órakor soronkívüli szolgálatváltásra került sor, amit a TV 2 Napló című műsora sugárzott. A felvétel nyomon követte a szolgálatváltást és a lelépő tűzoltók beszélgetését a parancsnokság éttermében. Ezt követően a lelépő állomány egy részének egymás közötti beszélgetését is rögzítették.
10. Az éjszaka során 02.15-kor 8 német pszichológus érkezett Siófokra, akik elszállásolásáról gondoskodtak.
11. 16.00 és 19.00-kor
A sajtót tájékoztattam a végrehajtott feladatokról, különös tekintettel a német nyelvű sajtóra (a két érintett német tartományi televízió, illetve RTL), mivel ebben az időszakban más németül tudó szakember nem állt rendelkezésre.

12. 2003. május 9.-én 14 órakor a Polgármesteri Hivatal nagytermében sajtótájékoztatóra került sor, ahol a végzett munkáról, valamint a még elvégzendő feladatokról kapott tájékoztatást a sajtó.
Ezen a sajtótájékoztatóon résztvettek a német SAT 1 és az RTL 1 TV állomások kamerái és riporterei.
13. 2003. 05. 09.-én a Német Nagykövetség munkatársa felkért, hogy 10.-én szombaton Siófokon az Aranyhíd Szállodában, illetve a helyszínen adjak tájékoztatást a káresetről és a tett intézkedésekről a hazánkba utazó német hozzátartozók részére. Tatár tábornok úrnak tett jelentésemet követően a tájékoztatást német nyelven megtartottam. A csoporttal utazó tűzoltók és néhány hozzátartozó, valamint a konzul úr köszönetét és elismerését fejezte ki a végzett munkáért.

Irányítás és kommunikáció

A tűz elleni védekezésről és a műszaki mentésről szóló 1996. évi XXXI. törvény 9.§-a szerint a műszaki mentésben való részvételre, irányításra, a tűzoltásra vonatkozó 5-7. §-okban foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

Az ott meghatározottakból célszerű kiemelni a 7.§ (3) bekezdésében megfogalmazottakat:

“... területen minden tevékenységet korlátozhat, megtilthat, elrendelheti az illetéktelen vagy veszélyeztetett személyek, valamint az anyagi javak eltávolítását, a terület kiürítését.”

(4) “A (2) bekezdés a., pontjában felsorolt szervek egységeinek a tűzoltásvezető (vö.: mentésvezető) csak a jelenlévő parancsnokaik, illetve vezetőik útján adhat utasítást a tűzoltásban való közreműködésre.”

Az irányításra vonatkozóan a részfeladatokat meghatározó, az 1/2003. (I.9.) BM rendelettel kiadott Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat alapvetően szabályozza a műszaki mentéssel összefüggő feladatainkat, amelyeket megítélésem szerint maradéktalanul és jó színvonalon végrehajtottunk.

A műszaki mentés szervezetére és vezetésére vonatkozó II. fejezet 377-380. pontjai a vezetésre vonatkozóan megítélésem szerint értelmezésre szorulnak.

Adott esetben a Szabályzat 379. pontja szerint a műszaki mentési tevékenységet a többi szervezettel együttműködve, önálló részfeladatként végeztük, ugyanakkor kétségtelen, hogy a kárhelyi tevékenység szervezésében, illetve a teljes kárfelszámolási feladatban ezen a jogkörön messze túlmutató tevékenységet végeztünk.

Az eddigi nagyobb esetek tapasztalatai kapcsán célszerűnek látszik a kárhelyi irányítással, a szervezeti, szakmai döntési kompetenciákkal kapcsolatos jogszabályi előírások áttekintése és szükség szerinti harmonizációja.

Az ebből fakadó problémák a résztvevők személyes ismeretsége és kooperatív magatartása miatt nem kerülnek felszínre, de látens módon jelen vannak.

Javasolom a témával kapcsolatos társszervi jogszabályok feldolgozását is.

Másrészt célszerű lenne az egyes szervezetek részéről a mentésben közreműködők létszámának optimalizására, valamint jól látható megkülönböztetésére törekedni.

Mindezekkel szorosan összefügg a zárterületté nyilvánításban, majd a terület zárásával kapcsolatos intézkedés és annak végrehajtása.

Kiérkezésünket követően a terület (9.45) lezárására és az illetéktelen személyek eltávolítására – egyeztetésünk alapján – Tóth János r. ezds. úr határozottan intézkedett. Ezt a rendőr kollégák végrehajtották. Ettől kezdve a területre illetéktelen személy nehezen juthatott be. Megjegyzem, hogy azonosítási problémát okozott az illetékes, de civilben jelzés nélkül érkezők nagy száma. A sajtó részére meghatározott tartózkodási helyen pedig gondot okozott az érkező állami vezetők fogadása.

A sajtóval kapcsolatban az előjárók által meghatározott módon arra törekedtünk, hogy kötelezettségünknek eleget téve hiteles, pontos és gyors tájékoztatást adjunk.

Ezzel együtt a terület lezárása a kárfelszámolás érdekeit, valamint a sérültek és elhunytak személyiségi jogainak védelmét is szolgálta.

Ugyancsak ezt szolgálta az elhunytak föliával való letakarása és a halottszemle helyére való szállítása.

A halottszemlét irányító Dr. Kondor Károly r. orvos alez. a későbbiek folyamán a föliát leszedette.

Amikor ezt a tényt jelentették, konzultáltam vele. Közölte, hogy a nagy meleg miatt döntött így. Ezt az érvet elfogadva több változat (sátor, útlezárás) elvetése után 50 db. lepedőt rendeltem a helyszínre. Ezt mintegy 45 perc múlva szállították le.

Utólagosan is rekonstruálva a helyzetet, a rendőr kollégák a több mint 400 méter hosszú területet lezárták, de a mai technikai lehetőségek és a helyszín ismeretében több külső helyről is lehetőség volt felvételek készítésére (fák, magas járművek, házak erkélyei, helikopterek). Megítélésem szerint a kárfelszámolásban résztvevő szervezetek az ilyen felvételek készítését csak megnehezíteni tudják, megakadályozni nem.

Ennek érdekében javaslom a takarófóliák mellett lepedők beszerzését. A halottszemle lebonyolításának legolcsóbb eszköze lehet a kereskedelemben kapható 6x3 m-es kerti pavilonok alkalmazása, amely köré 1 m magasságban körbetekerhető takarófólia alkalmazható. Így a takarás és munkatér szellőzés egyidejűleg biztosítható.

Mindez azonban nem zárja ki a mentési fázisokban készülő kegyeletsértő felvételek készítését és közlését.

Ezzel összefüggésben a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 3.§ (1) bekezdése egyértelműen fogalmaz:

“A sajtószabadság gyakorlása nem sértheti a közérkölcset, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.”

A felvétel készítése önmagában nem jelent törvénytörtést, de etikai vétséget sem.

A MÚOSZ újságírói etikai kódexe szerint:

2.§ B. pont: “Nyilvánosságra nem hozott – bár előkészített – alkotással etikai vétség nem követhető el.”

Ugyanakkor e kódex 3.§ B. pontja értelmében:

“Etikai vétséget követ el, aki figyelmen kívül hagyja a bűncselekmény, vagy egyéb esetek áldozatainak, az áldozatok hozzátartozóinak személyiségi jogait, érzelmeit és a kegyeletre tekintet nélkül mutatja be a történeteket.”

Más formában, de lényegében ugyanezt tartalmazza az újságíró-szervezetek közös etikai alapelveit tartalmazó kódex.

6.§ d. pont:

“Etikai vétséget követ el az az újságíró, aki a szenzáció érdekében kíméletlenül figyelmen kívül hagyja a bűncselekmény áldozatainak, az áldozatok hozzátartozóinak személyiségi jogait, érzelmeit.”

A felelősségi körök úgy vélem egyértelműek, ennek ellenére célszerűnek tartom ilyen esetekben a tájékoztatás lehetőségeinek szélesebb körű értelmezését. A tiltás (kordon) annak kijátszására ösztönöz. A kooperáció feltételezésem szerint erősítheti az önkontrollt. Javaslom e lehetőségek vizsgálatát és az esetleges kárhelyszíni kooperációs technikák kidolgozását.

Kaposvár, 2003. május 16.

**Heizler György tű. ezredes
igazgató**

Mellékletek:

- 1./ Rádióforgalmazási lista
- 2./ Tűzeseti/műszaki mentési jelentés adatlap
- 3./ RST kivonat
- 4./ Szakmai és állami előljárók helyszínre érkezése
- 5./ Pszichológusi ügyelet
- 6./ Kapcsolat az országos hatáskörű szervekkel
- 7./ Pontosított német utaslista
- 8./ Átnézeti térkép
- 9./ A mentési tér kialakítása
- 10./ Taktikai helyszínrajz
- 11./ Fényképfelvételek